

Beleidsplan
Schuldhulpverlening gemeente Haren
2014-2018

Voorwoord

Voor u ligt het beleidsplan Schuldhulpverlening 2014-2018 van de gemeente Haren.

De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs), de landelijke berichtgeving, jaarverslagen van de Gemeentelijke Kredietbank Assen (GKB), Torion, Noordermaat en Humanitas en de aankomende wijziging van de Zorgverzekeringswet hebben als input gediend voor dit beleidsplan.

De aanleiding voor het schrijven van dit beleidsplan is tweeledig.

De eerste reden betreft de belemmerende werking van schulden bij (arbeids)participatie. Het is van groot belang (problematische) schulden te voorkomen of op te lossen. Om de schuldhulpverlening effectiever te maken, is sinds 1 juli 2012 de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) van kracht. Daarmee hebben de gemeenten expliciet de verantwoordelijkheid om schuldhulpverlening snel, effectief en zo vroeg mogelijk uit te voeren. De belangrijkste punten uit de Wgs zijn de volgende:

- De schuldhulpverlening kent een integrale aanpak. Naast het oplossen van de financiële problemen worden ook de oorzaken benoemd en aangepakt.
- De schuldhulpverlening kent regels voor wacht- en doorlooptijden. De wachttijd bedraagt maximaal vier weken en bij zware problematische schulden geldt een maximum van drie werkdagen. Daarnaast moet globaal het aantal weken tussen het eerste gesprek en het bereiken van resultaten aangegeven worden.

De tweede reden betreft de motie van de ChristenUnie d.d. 7 november 2013, waarin verzocht wordt om met een plan te komen om de inzet van vrijwilligers in de schuldhulpverlening te versterken. In voorliggend plan wordt naast de rol van professionals ook de rol van vrijwilligers benoemd. Het doel is om de schuldproblematiek zo vroeg mogelijk in beeld te krijgen en een netwerk van vrijwilligers te realiseren die ingezet kunnen worden als 'budgetcoaches'.

Het plan is als volgt opgebouwd:

Eerst wordt een impressie gegeven van de organisaties die de afgelopen jaren betrokken waren bij de schuldhulpverlening. In hoofdstuk 2 wordt de aanpak beschreven. Hoofdstuk 3 geeft het organisatorisch kader. In hoofdstuk 4 wordt de programmaportefeuille gegeven waarin concreet is benoemd hoe de gemeente Haren in samenwerking met diverse partners invulling en uitvoering wil geven aan schuldhulpverlening. Tot slot de financiën.

Haren, augustus 2014

Petronel Rietema

Inhoud

Voorwoord	2
Inhoud	3
1. Impressie	
1.1. De Gemeentelijke Kredietbank	4
1.2. Het Lokaal Loket (Torion)	5
1.3. Het maatschappelijk werk (Noordermaat)	5
1.4. De vrijwilligersorganisatie (Humanitas)	5
1.5. Overige initiatieven	5
2. Aanpak	6
3. Organisatie	7
4. Programmaportefeuille	
4.1. Preventieve schuldhulpverlening	8
4.2. Ondersteuning bij licht tot zware problematische schulden	9
5. Financiën	10

1. Impressie

1.1. De Gemeentelijke Kredietbank

Op basis van het jaarverslag 2012 van de Gemeentelijke Kredietbank Assen (GKB) kan in zijn algemeenheid gesteld worden dat ruim 75% van de schuldenaars zich bevindt in de leeftijdscategorie 30 jaar t/m 60 jaar. Een kleine 10% is jonger dan 30 jaar en een kleine 15% is ouder dan 60 jaar. Ook is bekend dat het merendeel van de schuldenaars (77%) een woning huurt, dat ongeveer de helft (51%) een uitkering heeft en dat 53% alleenstaand is zonder kinderen. Van de schuldenaars is 44% vrouw en 56% man.

Verder valt uit de gegevens op te maken dat 85% van de cliënten nadien financieel zelfredzaam is. Van de groep die terugvalt in het opbouwen van schulden is bekend dat 60% vroegtijdig de schuldhulpverlening heeft afgebroken.

Daarnaast wordt in het jaarverslag 2012 van de GKB vermeld dat de cliënt woonachtig in de gemeente Haren gemiddeld 13 schuldeisers heeft en dat de schuld gemiddeld € 50.922,99 bedraagt. De belangrijkste schuldeisers zijn de Belastingdienst, het Centraal Justitieel Incassobureau, zorgverzekeraars en nutsbedrijven.

De GKB voert voor de gemeente Haren de volgende diensten uit met betrekking tot de schuldhulpverlening:

- Intakegesprekken
- Schuldregeling
- Schuldsaneringsregelingen;
 - moratorium (opschorten incassomaatregelen)
 - dwangakkoord (gedwongen schuldregeling)
 - WSNP (toelating wettelijke schuldregeling)
- Budget beheerrekening totaal (BBRT)
- Beschermingsbewind (onder bewindgestelde (OBS))

In 2012 heeft de GKB ook een cursus budgetteren verzorgd in de gemeente Haren. Vanaf 2013 voert de GKB de intakegesprekken bij de cliënten thuis.

JAAR		AANTAL			
		2011	2012	2013	
PRODUKT					
Intake		30	36	56	
Schuldregeling		24	27	48	
Moratorium		1	3	2	
Dwangakkoord		2	1	1	
WSNP		8	4	6	
BBRT	instroom	29	17	15	
	uitstroom		12	15	
	beheer		eind 2012 34	eind 2013	34
OBS	instroom	3	2	0	
	uitstroom		0	1	
	beheer		eind 2012 5	eind 2013	4

Overzicht geleverde diensten GKB van de laatste 3 jaar

In 2011 bedroegen de kosten op jaarbasis ± € 54.000,=
In 2012 bedroegen de kosten op jaarbasis ± € 69.000,=
In 2013 bedroegen de kosten op jaarbasis ± € 87.000,=

1.2. Lokaal Loket (Torion)

Torion kent het Lokaal Loket Wonen, Welzijn, Zorg en Financiën. In het jaarverslag 2013 wordt niet gerept over activiteiten/ begeleiding betreffende de thuisadministratie. In 2012 organiseerde Torion nog wel een workshop 'Tips & Trucs voor uw administratie', waarbij werd aangetekend dat de opkomst tegen viel (het aantal deelnemers werd niet genoemd). In 2012 is er ook gewerkt aan een voorlichtingsochtend over financiële regelingen en het (digitaal) invullen van formulieren, maar de voorlichting is niet daadwerkelijk gegeven. In 2012 heeft het Loket 1166 vragen ontvangen; 1 % hiervan betrof vragen op het terrein van financiën.

1.3. Het maatschappelijk werk (Noordermaat)

In het jaarverslag 2013 van Noordermaat is aangegeven dat het aantal dossiers waarbij sprake is van financiële problematiek is gedaald. In 2012 waren er 35 dossiers en in 2013 31 dossiers (2011 waren er 25 dossiers) met financiële problematiek. Wat de zwaarte van schuldproblematiek en wat de achtergronden zijn qua inkomstenbron, leeftijd, sekse, thuissituatie etc. valt uit het verslag niet op te maken. Ook is niet bekend welke interventie(s) zijn ingezet om de financiële problematiek op te lossen. Eind 2014 loopt het contract met Noordermaat af.

1.4. De vrijwilligersorganisatie (Humanitas)

Humanitas Haren biedt hulp aan mensen die tijdelijk niet in staat zijn zelfstandig de administratie bij te houden en niet de mogelijkheid (meer) hebben om hierbij ondersteuning te vragen binnen de eigen familie- dan wel kennissenkring (project Thuisadministratie). De hulp duurt maximaal 1 jaar en is gericht op het op orde brengen en houden van de financiële administratie met als doel dat de cliënt daarna zelfstandig verder kan. Humanitas Haren heeft in 2013 27 inwoners van de gemeente Haren geholpen bij de thuisadministratie. In 2012 waren dit 23 inwoners en in 2011 17 inwoners. Ook hier is de zwaarte van de schuldproblematiek niet bekend en zijn ook de achtergronden wat betreft inkomstenbron, leeftijd, sekse, thuissituatie etc. onbekend. De afgelopen drie jaar ontving Humanitas voor het project Thuisadministratie jaarlijks van de gemeente Haren een subsidie van € 2.420,=.

1.5. Overige initiatieven

- In november 2013 vond de miniconferentie 'Armoede in Haren' plaats. Dit op particulier initiatief. Na deze conferentie is er een werkgroep geformeerd die zich inzet om aandacht te vragen voor armoede in de gemeente Haren. In mei van dit jaar is er een vervolgbijeenkomst geweest. De volgende stap is om een platform te realiseren waarin mensen van diverse organisaties zitting hebben.
- De Hoff-Venemastichting in Haren beheert ± acht woningen. Deze woningen worden verhuurd aan mensen die alleen een lage huurlast kunnen dragen.
- De kledingbank Maxima in Sappemeer is ook actief in de gemeente Haren. Inwoners van de gemeente Haren met weinig of geen financiële ruimte (de kledingbank hanteert een inkomensgrens van 110% van de bijstandsnorm) hebben de mogelijkheid om te shoppen bij de kledingbank Maxima. Torion organiseert het vervoer.
- Sinds 1 januari 2014 werkt de gemeente Haren samen met Stichting Leergeld Groningen. Stichting Leergeld is een landelijke vrijwilligersorganisatie. Lokaal zijn autonome stichtingen actief en zorgen voor lokale fondsenwerving en PR. Deze lokale stichtingen verlenen steun aan schoolgaande kinderen in de leeftijd van 4-18 jaar, die als gevolg van armoede onvoldoende kunnen deelnemen aan (buiten)schoolse activiteiten. De subsidie die Stichting Leergeld Groningen van de gemeente Haren heeft ontvangen, bedraagt € 10.000.
- Ook het Jeugdsportfonds heeft in 2014 van de gemeente Haren € 5.000 subsidie ontvangen.

2. Aanpak

Bij de aanpak van de schuldenproblematiek ligt de nadruk op:

a. *Preventieve schuldhulpverlening*

Deze vorm van schuldhulpverlening betreft het vroegtijdig signaleren van het niet nakomen van financiële verplichtingen, het voorkomen van problematische schulden, het bevorderen van de financiële zelfredzaamheid en het tegengaan van terugval in de oude situatie (nazorg).

Bij deze vorm van schuldhulpverlening zoeken wij de samenwerking met crediteuren, het platform Armoede en Wijkteam Haren.

Crediteuren¹

De gemeente Haren maakt met de crediteuren afspraken met betrekking tot het vroegtijdig melden van betalingsachterstanden. Vervolgens wordt de GKB- consulent gevraagd polshoogte te nemen bij het betreffende huishouden om een inschatting te maken van de ernst van de betalingsachterstand(en).

Platform Armoede²

Het platform organiseert een netwerk, bestaande uit vrijwilligers van diverse maatschappelijke organisaties en welzijnsorganisaties. De vrijwilligers worden ingezet wanneer een huishouden ondersteuning nodig heeft bij het ordenen van de thuisadministratie, het aanvragen van inkomensondersteuning (huur- en zorgtoeslag, kwijtschelding gemeentelijke belastingen etc.) en het leren omgaan met een beperkt budget.

Wijkteam Haren

Bij vragen over schuldhulpverlening geeft Wijkteam Haren advies & voorlichting.

b. *Immateriële schuldhulpverlening*

Psychosociale problemen kunnen het oplossen van de schulden in de weg staat. Ook gedrag speelt vaak een rol bij het ontstaan van schulden en speelt ook altijd een rol bij het oplossen van de schulden. Bij deze vorm van schuldhulpverlening wordt de samenwerking gezocht met Wijkteam Haren. Wijkteam Haren analyseert de psychosociale en maatschappelijke oorzaken en gevolgen en kijkt naar de motivatie en de vaardigheden van de schuldhulpvrager. Op basis van deze informatie wordt een professionele hulpverlener aangesteld om de cliënt te begeleiden bij het oplossen van de psychosociale problematiek.

c. *Curatieve (materiële) schuldhulpverlening*

Deze vorm van schuldhulpverlening betreft het voorkomen van de afsluiting van gas, elektra of water en woninguitzetting, het stabiliseren van de schuld, het oplossen van de schuld en het bieden van uitwijkmogelijkheden bij een financiële tegenvaller (het op een verantwoorde wijze kunnen beschikken over krediet of andere mogelijkheden om een noodzakelijke uitgave te financieren opdat er geen achterstanden en bijbehorende incassokosten ontstaan).

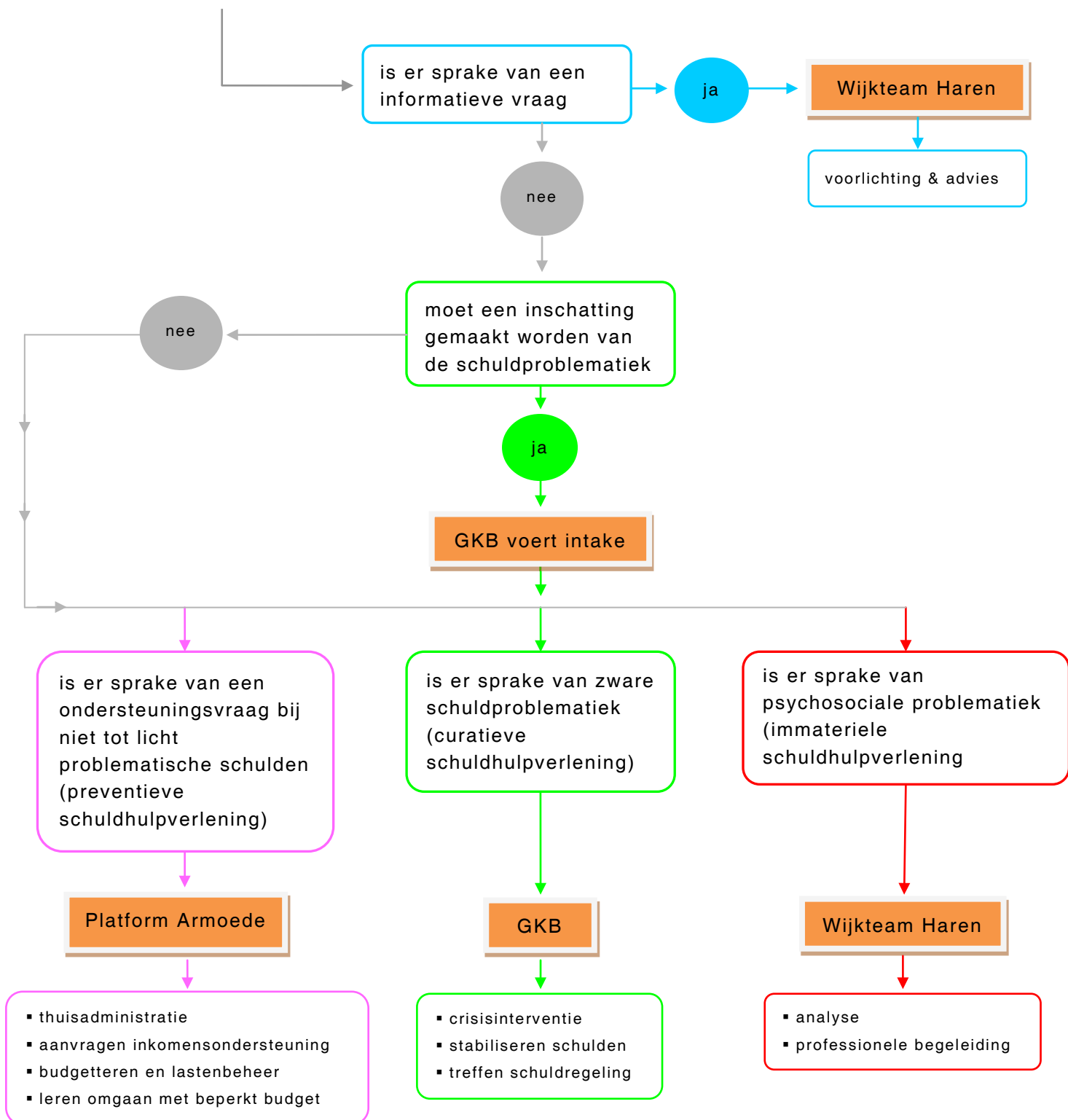
Bij deze vorm van schuldproblematiek wordt de GKB Assen ingeschakeld. De schulden worden gestabiliseerd en er volgt een schuld(sanerings)regeling met de cliënt.

¹ Woonborg, Achmea, Essent, Waterbedrijf, Waterschap, afdeling Publiekszaken (heffingen en belastingen) etc.

² Platform Armoede bestaat uit vertegenwoordigers van maatschappelijke/ welzijnsorganisaties(Humanitas, kerken, ANBO, PCOB, Algemene Hulpdienst Haren, CJG, Buurtbox etc) die binnen hun eigen geledingen vrijwilligers werven voor ondersteuning van huishoudens bij lichte financiële vraagstukken.

3. Organisatie

- schuldhulpvraag inwoners³
- signalen (dreigende) schuldproblematiek⁴

³ deze komen binnen via Lokaal Loket, Wijkteam Haren, Platform Armoede en de gemeente

⁴ signalen komen binnen via crediteuren, Wijkteam Haren en Platform Armoede

4. Programmaportefeuille

4.1. Preventie

Product	Uitvoerder	Taken	Doelen	Acties
Advies & Voorlichting	Gemeente Haren	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Website onderhouden 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ inwoners geïnformeerd over (on)mogelijkheden bij schuldproblematiek 	actualisatie van de informatie
	Wijkteam Haren	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Informatieverstrekking 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ cliënten krijgen antwoord op hun vragen ▪ cliënten kennen de toeslagen, regelingen en voorzieningen 	scholing
Intake	GKB	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vraagverheldering <ul style="list-style-type: none"> - inschatting schuldproblematiek - cliënt confronteren met eigen financiële situatie en gedrag - plan van aanpak ▪ Afspraken <ul style="list-style-type: none"> - voorwaarden en verplichtingen bij schuldhulpverlening 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ hulpverlener heeft beeld van de ernst van de situatie ▪ cliënt heeft beeld van de ernst van de situatie ▪ cliënt akkoord met hulpverlening ▪ cliënt akkoord met voorwaarden verbonden aan schuldhulpverlening 	
	Wijkteam Haren	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vraagverheldering <ul style="list-style-type: none"> - in kaart brengen psychosociale problematiek ▪ organisatie inzet professional 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ hulpverlener heeft beeld van de ernst van de situatie ▪ cliënt heeft beeld van de ernst van de situatie ▪ cliënt akkoord met hulp 	afspraken met professionele zorg/welzijnsorganisaties
Samenwerking	Gemeente Haren	<p>Contact leggen en houden met;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Crediteuren <ul style="list-style-type: none"> - mogelijkheden bespreken om samen invulling te geven aan schuldhulp preventie ▪ GKB <ul style="list-style-type: none"> - informatie uitwisselingen over ontwikkelingen ▪ Wijkteam Haren <ul style="list-style-type: none"> - afspraken over werkzaamheden - terugkoppeling ▪ Platform Armoede <ul style="list-style-type: none"> - netwerk van vrijwilligers - terugkoppeling ▪ Wijkteam Haren <ul style="list-style-type: none"> - psychosociale problematiek - terugkoppeling 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ afspraken zijn vastgelegd ▪ cliënt in een zo vroeg mogelijk stadium helpen weer grip te krijgen op de eigen financiële situatie 	overleg en afspraken maken met partners
Nazorg	Platform Armoede	<ul style="list-style-type: none"> ▪ organisatie inzet vrijwilliger <ul style="list-style-type: none"> - op orde houden financiële administratie - in balans houden uitgaven - inkomsten 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ cliënt valt niet terug in het oude gedrag ▪ cliënt kan zichzelf redden 	inzetten van vrijwilligers

4.2. Ondersteuning bij lichte tot zware problematische schulden

Product	Uitvoerder	Taken	Doelen	Acties
Niet tot licht problematische schulden	Cliënt	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Websites bezoeken <ul style="list-style-type: none"> - zelfjeschuldregelen.nl - hetisjouwgeld.nl 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ cliënt heeft grip op de eigen financiële situatie ▪ cliënt gebruikt tips om de eigen financiële problemen op te lossen of te voorkomen 	
	Platform Armoede	<ul style="list-style-type: none"> ▪ organisatie inzet vrijwilliger <ul style="list-style-type: none"> - ordenen administratie - overzicht krijgen in de inkomsten en uitgaven - etc. 	cliënt <ul style="list-style-type: none"> ▪ kent de oorzaken van schulden ▪ heeft overzicht van zijn inkomsten en uitgaven ▪ heeft financiële administratie op orde ▪ kent mogelijkheden van inkomensondersteuning en weet dit te gebruiken ▪ kent de (on)mogelijkheden van zijn budget en kan hier mee omgaan 	in kaart brengen welke ondersteuning/ begeleiding de diverse organisaties bieden het verbeteren van de afstemming en signalering van financiële problemen
	Wijkteam Haren	<ul style="list-style-type: none"> ▪ organisatie inzet professional <ul style="list-style-type: none"> - plan van aanpak wat betreft de psychosociale problematiek 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ de achterliggende belemmeringen zoals een tekort aan zelfvertrouwen of een structurele overschatting van het eigen kunnen zijn aangepakt 	inkoopbeleid professionele hulp (sociaal domein)
Zware problematische schulden	GKB	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Crisisinterventie ▪ Stabiliseren ▪ Schuldregeling 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een regeling met schuldeisers (het minnelijke traject) waarmee dreiging van de afsluiting van gas, water en elektra en/of de ontruiming van een huurwoning is afgewend ▪ de inkomsten en uitgaven zijn in evenwicht waardoor de betaling van de primaire lasten is gegarandeerd. De schulden lopen niet verder op ▪ in overleg met de crediteuren is een traject opgesteld om de ontstane schulden in te lossen en dankzij het inhouden en doorbetalen van vaste lasten worden nieuwe schulden voorkomen 	overleg en afspraken maken met GKB
	Wijkteam Haren	<ul style="list-style-type: none"> ▪ organisatie inzet professional <ul style="list-style-type: none"> - ondersteuning bij het aanpakken van psychosociale problematiek 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ de achterliggende belemmeringen zijn aangepakt 	inkoopbeleid professionele hulp (sociaal domein)

5. Financiën

Door bij de aanpak van de schuldenproblematiek de nadruk te leggen op preventie, is de verwachting dat het komende jaar het aantal huishoudens met een problematische schuldsituatie niet stijgt. In de jaren hierna hopen we minder huishoudens te hoeven doorverwijzen naar de GKB.

Begroting 2014 wat betreft schuldhulpverlening/armoedebestrijding:

Curatieve schuldhulpverlening (GKB)	€ 73.000
Beschermingsbewind ⁵	€ 18.000
Preventieve schuldhulpverlening (Humanitas)	€ 4.350
Armoedebestrijding (Stichting Leergeld Groningen ⁶ , Jeugdsportfonds ⁷ en Project Kooksterretjes ⁸)	€ 15.500

⁵ beschermingsbewind voor inwoners die niet handelingsbekwaam zijn (preventief) en voor inwoners met schulden (curatief)/ op basis van de uitgaven van de eerste 7 maanden, is de verwachting dat op jaarbasis € 18.000 wordt uitgegeven aan beschermingsbewind

⁶ eind 2014 wordt bekeken of de subsidie wordt omgezet naar een structurele subsidie (€ 10.000)

⁷ eind 2014 wordt bekeken of de subsidie wordt omgezet naar een structurele subsidie (€ 5.000)

⁸ dit betreft een incidentele subsidie (€ 500)